

26.45x20.04	2/2	21	עמוד	קטן	26/07/2024	91020420-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצייונות - 80790						

“בעיר העתיקה ובעיר החדשה בתי כנסת לכבודו של האל-הבלתי נראה, ששכינתו שורה על עם ישראל הגולה זה אלפי שנים”

הזכויות שלו כשמיים בלתי נתפסות. כל מי שקורא לו רשע או בשם ננאי אחר, זו קטנות מוחין”.

מדוע לדעת הרב ציירו אותו אחרת ממה שהיה באמת?

“הסיבה לכך היא שרצו להגדס את התודעה ולהטות את המדינה למקום של תרבות חילונית. לכן לקחו דמות ועיצבו אותה לפי מה שהם רצו, וככה הם שיווקו אותה”.

הרב מעיד על עצמו שקרא את ספרו של וייס ושיל את כל ילדיו לקוראו. גם בכתביו של הרצל קרא הרב אליהו. “בשקראתי את הספר ‘אלטניולנד’ שכתב הרצל,

על בית המקדש. הוא הניע את עם ישראל מתוך חיבור למקורות ולא מתוך חיבור לאנלוגיות שהסתובבו באירופה, ממש לא כמו שנהגו או עדיין נוהגים לצייר אותו.

“אם קוראים את מה שהרצל כתב ולא את איך שפירשו אותו, וואים שהוא צמח מתוך המקורות. כדור שהרצל הוא בעל תשובה שהתרחק מרעיונות ההתבוללות ושב אל עמו להלכותיו.

“היו שלבים שהרצל החזיק באותה נגישה שחלק ניכר מעם ישראל החזיק אז, שלפיה התבוללות נמורה או חלקית היא הפתרון ליהודים. הפתרון המוצע היה של התבוללות או השתלבות כגרמניה, באנגליה או בצרפת, התבוללות פסית או דעיונית. הרצל הבין שזה לא הפתרון, והפתרון הנכון הוא הנשמת דברי גדול הנביאים משה ושאר הנביאים שהקב"ה התווה לעם ישראל. זו תשובה עניקית ומודעת”.

לדברי הרב אליהו, “הרצל כהציל ממוות רבבות יהודים, והציל מהתבוללות רבבות יהודים נוספים.

הכול יכול”, כתב הרצל. “בית המקדש הוקם מחדש כי הניע הזמן לכך. הוא נבנה כבימים עברו, מאבני נזית שנחצבו במחצבות המקומיות והתקשו באוויר הצח. שוב עמדו העמדים, היצוקים נחושת, לפני קודש הקדשים של ישראל. העמדו השמאלי נקרא בועז, והימני – יבין. בחצר הקדמית עמדו מזבח אדיר עשוי נחושת וכיור המים הרחב המכונה ‘ים הנחושת’, כמו בימים הרחוקים ההם, כששלמה המלך משל בארץ”.

המשיח בחלום

הזכרנו קודם בחטף את ספרו התשוב של ד"ר יצחק וייס, ‘הרצל: קריאה חדשה’. וייס הוא רופא שיניים ניצול שואה שנחשף באקראי לפער שבין התפיסה החילונית האתאיסטית שבה מוצג בדרך כלל הרצל בציבור ובין הדברים העולים מכתביו, מיומניו, מנאומיו ומעדותיו מפי אישים שנפגשו עימו בחייו.

בספרו הראה וייס בין השאר כי הרצל קשר קשר הדוק בין הפעילות הציונית והעלייה הצפויה לארץ ישראל ובין יציאת מצרים המקראית. הוא ציטט סיפור שסיפר הרצל עצמו לסופר ראובן בריינין, הביוגרף הראשון שכתב את תולדות חייו של הרצל עוד בחייו. בסיפור תיאר הרצל את חלומותיו כנער על יציאת מצרים, על המשיח ועל השליחות שהוטלה עליו כלפי עם ישראל: “הנהם באחד הלילות חלמתי חלום נפלא: מלך המשיח

“והנה באחד הלילות חלמתי חלום נפלא: מלך המשיח בא, והוא זקן מלא הוד ותפארת, ויקחני על זרועותיו וידאה איתי על כנפי רוח. על אחד העננים המלאים זוהר פגשנו בתמונתו של משה רבינו... ומשיח קרא למשה: אל הילד הזה התפללתי! ולי אמר: לך ובשר ליהודים כי עוד מעט ובוא אבוא וגדולות ונפלאות אעשה לעמי ולכל העולם. הקיצותי והנה חלום. את החלום הזה שמרתי בליבי אך לא ערבותי לספרו לאיש”.

“הרצל הוא בעל תשובה”

“הרצל היה רחוק בהתחלה והתקרב מאוד”, אומר הרב שמואל אליהו. “הוא מדבר מתוך אמונה וחולם

ובו הוא מדבר על בית המקדש, הייתי בשוק: איך ייתכן שאני למדתי בבית ספר יסודי רתי, בשיבה תיכונית ובישיבה גבוהה, ומעולם לא שמעתי על זה? דבר כל כך חשוב וחינוכי, איך העלימו את זה ממני?”

הרב ממשיך ותוהה, “איך ייתכן שלא שמעתי את המשפט המדהים שהוא אמר במתיחת הקונגרס, ורק שמעתי כל הזמן שהוא רצה לנצר את היהודים? אך לא שמעתי שהוא חולם על בית המקדש? הרצל היה אדם בעל מודעות יהודית עמוקה מאוד”, מסכם הרב. “הוא מספר את הסיפור של התשובה שלו, איך הוא חזר בתשובה מעץ המולד לחנוכייה. הוא מספר איך הוא עבר את התמורה הזו, מקוסמופוליטיות אירופית לחיבור לשורשים היהודיים”.

הרב מסביר כי הרצל אומנם לא שמר את כל המצוות, אך הוא “התחבר לליבה של התורה, לרצון לחזור לארץ ישראל ולהיות יהודי. הליבה של התורה זה להיות חלק מבית האבות, יהודי בעל שורשים וחזון יהודי. כזה היה הרצל”.